Հավելված 1
Արդարադատության ակադեմիայի
կառավարման խորհրդի 2017 թվականի
հունվարի 26-ի թիվ ԿԽ-001/17/3 որոշման

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ
ԴԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿՈՒՄ ԸՆԴԳՐԿՎԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ

Ի. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն ուսուցման ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) ներառում է դատավորների թեկնածությունների 2017թ. ցուցակում ընդգրկված անձանց (այսուհետ՝ Ունկնդիրներ) մասնագիտական պատրաստման կրթական չափորոշիչները, ուսուցման ձևը, ուսումնառության ժամաքանակը և ժամկետները, գնահատման եղանակը, ինչպես նաև դասավանդվող առարկայական կուրսերի համառոտ նկարագիրը:

2. Ծրագիրը մշակվել է Արդարադատության ակադեմիայի կողմից «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» ՀՀ օրենքի 19-րդ հոդվածի հիման վրա:

3. Ծրագիրը նպատակաուղղված է Ունկնդիրների մոտ դատավորի պաշտոնում գործելու համար անհրաժեշտ կարողությունների, հմտությունների ձևավորմանը, մասնագիտական գիտելիքների ծավալի ընդլայնմանը հետևյալ ոլորտներում.

ա) Ընդհանուր մասնագիտական ոլորտ: Մասնագիտական պատրաստման գործընթացը վերաբերում է Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի իրավաբանության հիմունքների, սահմանադրական իրավունքի և արդարադատության, մասնագիտական էթիկայի, հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի վերաբերյալ Ունկնդիրների գիտելիքների ընդլայնմանը, ինչպես նաև ՀՀ սահմանադրական դատարանի և ՄԻԵԴ դատական ակտերի համարժեք ընկալման և կիրառման, իրավական վերլուծությունների կատարման, իրավավերլուծական տեքստերի շարադրման, միջազգային իրավունքի կիրառման կարողությունների և հմտությունների ձևավորմանը:

բ) Հարակից մասնագիտական ոլորտ: Մասնագիտական պատրաստման գործընթացը վերաբերում է հասարակագիտական ուղղվածության գիտելիքների և հմտությունների ձևավորմանն ու կատարելագործմանը: Մասնագիտական պատրաստման արդյունքում ունկնդիրները ձեռք կբերեն անհրաժեշտ գիտելիքներ և կարողություններ, փաստարկման և հռետորաբանության, դատական հոգեբանության և դատական հոգեբուժության հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

գ) Քաղաքացիական իրավունք և դատավարություն: Մասնագիտական պատրաստման գործընթացը վերաբերում է քաղաքացիական իրավունքում և դատավարությունում առկա արդի հարցերին: Ուսուցման գործընթացը նպատակաուղղված է քաղաքացիական դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հարցերի, ինչպես նաև սեփականության իրավունքի, պարտավորական իրավունքի, մտավոր սեփականության իրավունքի, քաղաքացիական գործերով ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի, աշխատանքային իրավունքի, ընտանեկան իրավունքի, ժառանգական իրավունքի, կորպորատիվ իրավունքի, սնանկության վարույթի, վերոնշյալ հարցերի կապցությամբ ՀՀ սահմանադրական դատարանի և ՀՀ

վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումների և արդի այլ հիմնահարցերի վերաբերյալ Ունկնդիրների գիտելիքների ծավալի ընդլայնմանը և կարողությունների ձևավորմանը, ինչպես նաև դատական վարույթ իրականացնելու, վերաբերելի իրավունքի վերհանման, վերլուծության և կիրառման համար անհրաժեշտ հմտությունների ձևավորմանը:

դ) Քրեական իրավունք և դատավարություն: Մասնագիտական պատրաստման գործընթացը վերաբերում է քրեական իրավունքում և դատավարությունում առկա արդի հիմնահարցերին: Ուսուցման գործընթացը նպատակաուղղված է քրեական դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հարցերի, քրեական իրավունքի, քրեական գործերով ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի, ՀՀ սահմանադրական դատարանի և ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումների և արդի այլ հիմնահարցերի վերաբերյալ Ունկնդիրների գիտելիքների ծավալի ընդլայնմանը և կարողությունների ձևավորմանը, ինչպես նաև դատական վարույթ իրականացնելու, վերաբերելի իրավունքի վերհանման, վերլուծության և կիրառման համար անհրաժեշտ հմտությունների ձևավորմանը:

ե) Վարչական իրավունք և դատավարություն: Մասնագիտական պատրաստման գործընթացը վերաբերում է վարչական իրավունքում և դատավարությունում առկա արդի հարցերին: Ուսուցման գործընթացը նպատակաուղղված է վարչական դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հարցերի, վարչական վարույթի, դատական ակտերի հարկադիր կատարման վարույթի, մաքսային իրավունքի, հարկային մարմինների քննությանը ենթակա իրավախախտումների, վարչական գործերով ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի, մտավոր սեփականության իրավունքի, վերոնշյալի հարցերի կապակցությամբ ՀՀ սահմանադրական դատարանի և ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումների և արդի այլ հիմնահարցերի վերաբերյալ Ունկնդիրների գիտելիքների ծավալի ընդլայնմանը և կարողությունների ձևավորմանը, ինչպես նաև դատական վարույթ իրականացնելու, վերաբերելի իրավունքի վերհանման, վերլուծության և կիրառման համար անհրաժեշտ հմտությունների ձևավորմանը:

4. Ծրագիրն իրականացվում է առկա ուսուցման ձևով՝ լսարանային ուսուցման և փորձաշրջանի եղանակներով:

5. Լսարանային ուսուցումն իրականացվում է ընդհանուր, հարակից և հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլների հիման վրա, ինչպես նաև հրավիրյալ դասախոսությունների միջոցով:

6. Հատուկ մասնագիտական մոդուլում ընդգրկված դասընթացները նախատեսված են միայն տվյալ մասնագիտացմամբ Ունկնդիրների համար:

7. Փորձաշրջանը կազմակերպվում է անհատական ծրագրին համապատասխան, որում ընդգրկվում են փորձաշրջանի ընթացքում պարտադիր կատարման ենթակա առաջադրանքներ՝ ըստ քաղաքացիաիրավական, քրեաիրավական և վարչաիրավական մասնագիտացումների: Փորձաշրջանի մեկ օրվա տևողությունը 10 ակադեմիական ժամ է: Փորձաշրջանի ընդհանուր ժամաքանակը սահմանվում է 720 ակադեմիական ժամ: Փորձաշրջանի ավարտին յուրաքանչյուր ունկնդիր գնահատվում է դրական կամ բացասական:

8. Ուսումնառության ընդհանուր ժամաքանակը քաղաքացիաիրավական մասնագիտացմամբ Ունկնդիրների համար սահմանվում է 1044, քրեաիրավական մասնագիտացմամբ Ունկնդիրների համար՝ 1046 և վարչաիրավական մասնագիտացմամբ Ունկնդիրների համար՝ 982 ակադեմիական ժամ:

9. Ուսումնառության տևողությունը սահմանվում է 7 ամիս 2 շաբաթ (2017 թվականի փետրվարի 20-ից հոկտեմբերի 6-ը)՝ ներառյալ 4 ամիս տևողությամբ փորձաշրջանը (2017 թվականի հունիսի 12-ից հոկտեմբերի 13-ը):

II. Ուսումնառության ժամանակային կառուցվածքը (քաղաքացիաիրավական մասնագիտացմամբ ունկնդիրների)

	Դասընթացների ժամաքանակ	Քննաշրջանի ժամաքանակ	Հրավիրյալ մասնագետների դասախոսությունների ժամաքանակ	Փորձաշրջանի ժամաքանակ	Ընդհանուր ժամաքանակ
Ուսուցման 1-ին հատված (փետրվար 27-ապրիլ 14)	**110 ժամ** (6 դասընթաց) (փետրվար 27-մարտ 31)	**6 ժամ** (3 քննություն) (ապրիլ 3-ապրիլ 14)		-	**116 ժամ**
Ուսուցման 2-րդ հատված (ապրիլ 17-հունիս 2)	**90 ժամ** (5 դասընթաց) (ապրիլ 17-մայիս 19)	**8 ժամ** (4 քննություն) (մայիս 22-հունիս 2)	**10 ժամ** -	-	**108 ժամ**
Ուսուցման 3-րդ հատված (հունիս 5-հուլիս 21)	**80 ժամ** (6 դասընթաց) (հունիս 5-հուլիս 7)	**10 ժամ** (5 քննություն) (հուլիս 10 – հուլիս 21)	**10 ժամ** -	**120 ժամ** (հունիսի 12-հուլիս 21)	**220 ժամ**
Ուսուցման 4-րդ հատված (հուլիս 24-հոկտեմբեր 13)	-	-	-	**600 ժամ** (հուլիս 24-հոկտեմբեր 13)	**600 ժամ**
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ	**280 ժամ**	**24 ժամ**	**20 ժամ**	**720 ժամ**	**1044 ժ**

Ուսումնառության ժամանակային կառուցվածքը
(քրեաիրավական մասնագիտացմամբ ունկնդիրների)

	Դասընթացների ժամաքանակ	Քննաշրջանի ժամաքանակ	Հրավիրյալ մասնագետների դասախոսությունների ժամաքանակ	Փորձաշրջանի ժամաքանակ	Ընդհանուր ժամաքանակ
Ուսուցման 1-ին հատված (փետրվար 27-ապրիլ 14)	**100 ժամ** (6 դասընթաց) (փետրվար 27-մարտ 31)	**8 ժամ** (4 քննություն) (ապրիլ 3-ապրիլ 14)		-	**108 ժամ**
Ուսուցման 2-րդ հատված (ապրիլ 17-հունիս 2)	**100 ժամ** (6 դասընթաց) (ապրիլ 17-մայիս 19)	**8 ժամ** (4 քննություն) (մայիս 22-հունիս 2)	**10 ժամ** -	-	**118 ժամ**
Ուսուցման 3-րդ հատված (հունիս 5-հուլիս 21)	**80 ժամ** (5 դասընթաց) (հունիս 5-հուլիս 7)	**10 ժամ** (5 քննություն) (հուլիս 10 – հուլիս 21)	**10 ժամ** -	**120 ժամ** (հունիսի 12-հուլիս 21)	**220 ժամ**
Ուսուցման 4-րդ հատված (հուլիս 24-հոկտեմբեր 13)	-	-	-	**600 ժամ** (հուլիս 24-հոկտեմբեր 13)	**600 ժամ**
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ	**280 ժամ**	**26 ժամ**	**20 ժամ**	**720 ժամ**	**1046 ժ**

Ուսումնառության ժամանակային կառուցվածքը
(վարչաիրավական մասնագիտացմամբ ունկնդիրների)

	Դասընթացների ժամաքանակ	Քննաշրջանի ժամաքանակ	Հրավիրյալ մասնագետների դասախոսությունների ժամաքանակ	Փորձաշրջանի ժամաքանակ	Ընդհանուր ժամաքանակ
Ուսուցման 1-ին հատված (փետրվար 27-ապրիլ 14)	**90 ժամ** (6 դասընթաց) (փետրվար 27-մարտ 31)	**8 ժամ** (4 քննություն) (ապրիլ 3-ապրիլ 14)		-	**98 ժամ**
Ուսուցման 2-րդ հատված (ապրիլ 17-հունիս 2)	**70 ժամ** (5 դասընթաց) (ապրիլ 17-մայիս 19)	**6 ժամ** (3 քննություն) (մայիս 22-հունիս 2)	**10 ժամ** -	-	**86 ժամ**
Ուսուցման 3-րդ հատված (հունիս 5-հուլիս 21)	**60 ժամ** (5 դասընթաց) (հունիս 5-հուլիս 7)	**8 ժամ** (4 քննություն) (հուլիս 10 – հուլիս 21)	**10 ժամ** -	**120 ժամ** (հունիսի 12-հուլիս 21)	**198 ժամ**
Ուսուցման 4-րդ հատված (հուլիս 24-հոկտեմբեր 13)	-	-	-	**600 ժամ** (հուլիս 24-հոկտեմբեր 13)	**600 ժամ**
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ	**220 ժամ**	**22 ժամ**	**20 ժամ**	**720 ժամ**	**982 ժ**

III. Դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) ցանկ

1. Ընդհանուր մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	JC-J-002-17	ՀՀ սահմանադրական իրավունքի գիտության և սահմանադրական արդարադատության արդի միտումները	10
2.	JC-J-003-17	ՄԻԵԴ իրավաբանության հիմունքները և արդի միտումները	10
3.	JC-J-004-17	Իրավաբանական գիր և մեկնաբանություն	10
4.	JC-J-005-17	Դատավորի մասնագիտական էթիկա	10
5.	JC-J-014-17	Հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցերը	10

2. Հարակից մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
6.	JC-G-004-17	Փաստարկում և հռետորաբանություն	20
7.	JC-G-024-17	Դատական հոգեբանության և դատական հոգեբուժության հիմունքները	20

3. Հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլներ

3.1. Քաղաքացիաիրավական մասնագիտացմամբ հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
8.	JC-C-001-17	ՀՀ պարտավորական իրավունքի արդի հարցերը	30
9.	JC-C-003-17	ՀՀ կորպորատիվ իրավունքի արդի հարցերը	20
10.	JC-C-004-17	ՀՀ սնանկության վարույթի արդի հարցերը	10
11.	JC-C-005-17	ՀՀ մտավոր սեփականության իրավունքի արդի հարցերը	10
12.	JC-C-011-17	Դատական ակտի մշակման հմտություններ	20
13.	JC-C-013-17	ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքը քաղաքացիական դատավարությունում	10
14.	JC-C-014-17	ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքը սեփականության իրավունքի պաշտպանության ոլորտում	10
15.	JC-C-018-17	ՀՀ քաղաքացիական դատավարության արդի հարցերը և դատական նիստի անցկացման հմտությունները	40
16.	JC-C-019-17	ՀՀ սեփականության իրավունքի և ժառանգական իրավունքի արդի հարցերը	20

17.	JC-C-020-17	ՀՀ աշխատանքային իրավունքի և ընտանեկան իրավունքի արդի հարցերը	20

3.2 Քրեաիրավական մասնագիտացմամբ հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
18.	JC-Q-001-17	ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը քրեական գործերով	20
19.	JC-Q-002-17	ՀՀ քրեական իրավունքի արդի հարցերը	30
20.	JC-Q-003-17	ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցերը	30
21.	JC-Q-004-17	Դատական քննության անցկացման հմտությունները քրեական դատավարությունում	30
22.	JC-Q-012-17	Դատական ակտի մշակման հմտություններ	20
23.	JC-Q-013-17	Պատժի նշանակման արդի հարցերը ՀՀ-ում	20
24.	JC-Q-030-17	Կիբերհանցագործության դեմ պայքարի արդի հարցերը	10
25.	JC-Q-031-17	Կիրառական քրեաբանության արդի հարցերը	10
26.	JC-Q-032-17	Մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողության արդի հարցերը	10
27.	JC-Q-045-17	Խոցելի անձանց մասնակցությամբ վարույթի առանձնահատկությունները	10

3.3. Վարչաիրավական մասնագիտացմամբ հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
28.	JC-A-001-17	ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը վարչական գործերով	10
29.	JC-A-002-17	ՀՀ վարչական դատավարության արդի հարցերը	30
30.	JC-A-003-17	ՀՀ վարչական վարույթի արդի հարցերը	20
31.	JC-A-004-17	ՀՀ հարկային մարմինների քննությանը ենթակա իրավախախտումների արդի հարցերը	10
32.	JC-A-005-17	Ստուգումների և ուսումնասիրությունների կազմակերպման և անցկացման արդի հարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում	10
33.	JC-A-006-17	Դատական ակտերի հարկադիր կատարման վարույթի արդի հարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում	10
34.	JC-A-007-17	ՀՀ մաքսային իրավունքի արդի հարցերը	10

35.	JC-C-011-17	Դատական ակտի մշակման հմտություններ	20
36.	JC-C-005-17	ՀՀ մտավոր սեփականության իրավունքի արդի հարցերը	10

IV. Դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) համառոտ նկարագիրը

1. JC-J-002-17. ՀՀ սահմանադրական իրավունքի գիտության և սահմանադրական արդարադատության արդի միտումները

Դասընթացը պայմանավորված է սահմանադրական իրավունքի գիտության և սահմանադրական արդարադատության ոլորտում գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է Սահմանադրական դատարանի փոխհարաբերությունները պետական իշխանության այլ մարմինների հետ, Սահմանադրական դատարանի առաքելությունը և լիազորությունները, Սահմանադրության պաշտոնական մեկնաբանությունը՝ որպես Հիմնական օրենքի զարգացման կարևորագույն գրավական, վերացական և կոնկրետ վերահսկողության առանձնահատկությունները, Սահմանադրական դատարանի որոշումների տեղը ՀՀ իրավական համակարգում, իրավական դիրքորոշումները՝ որպես Սահմանադրական դատարանի որոշումների անքակտելի բաղկացուցիչ տարր, Սահմանադրական դատարանի որոշումների կատարումը՝ որպես սահմանադրականության ամրապնդման երաշխիք, նորմատիվ իրավական ակտերի՝ Սահմանադրությանը համապատասխանությունը որոշելու վերաբերյալ գործերի քննությունը դատարանների դիմումների հիման վրա, դատարանների կողմից դիմումների ներկայացման ընթացակարգը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-J-003-17 դասընթացի հետ համատեղ:

2. JC-J-003-17. ՄԻԵԴ իրավաբանության հիմունքները և արդի միտումները

Դասընթացը պայմանավորված է ՄԻԵԴ գործունեության վերաբերյալ Ունկնդիրների գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է ՄԻԵԴ կողմից մշակված իրավական հայեցակարգերի բովանդակության, դրանց իրավակիրառ արժեքի և զարգացման միտումների, ՄԻԵԴ հիմնական նպատակների, իրավազորության շրջանակի, գանգատների ընդունելիության պայմանների, գործերի քննության կարգի, վճիռների կատարման հետ կապված հարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-J-002-17 դասընթացի հետ համատեղ:

3. JC-J-004-17. Իրավաբանական գիր և մեկնաբանություն

Դասընթացը պայմանավորված է համոզիչ իրավական վերլուծությունների կատարման և շարադրման, իրավամեկնաբանողական հնարքների կիրառման ոլորտում կարողությունների և հմտությունների ձևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է իրավավերլուծական ռազմավարությունների ընտրության, IRAC համակարգով իրավական վերլուծությունների կատարման և շարադրման, օրենսդրական և նախադեպային տեքստերի հետ աշխատանքում իրավամեկնաբանողական հնարքների կիրառման, իրավական վերլուծությունների լեզվական որակների ապահովման հետ կապված հարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

4. JC-J-005-17. Դատավորի մասնագիտական էթիկա

Դասընթացը պայմանավորված է դատավորի մասնագիտական էթիկայի կանոնների հետ կապված գիտելիքներ հաղորդելու և դրանք կենսագործելու կարողություններ ձևավորելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է արդարադատություն իրականացնելիս և ոչ դատական գործունեության ընթացքում դատավորի վարքագծի կանոնների, դատավորների էթիկայի հարցերով վարույթի հետ կապված հարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-J-014-17 դասընթացի հետ համատեղ:

5. JC-J-014-17. Հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի ոլորտում գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է Հայաստանի Հանրապետությունում հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիոն երևույթների, դրա դեմ տարվող պայքարի ընդհանուր իրավիճակի, հակակոռուպցիոն պայքարի իրավական (ներպետական և միջազգային, այդ թվում՝ Եվրոպայի խորհրդի Կոռուպցիայի դեմ պայքարող պետությունների խմբի (ԳՐԵԿՈ) և ԵԽ Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի հանձնաժողովի (ՄՈՆԻՎԱԼ) հանձնարարականները), և ինստիտուցիոնալ շրջանակների (ներպետական և միջազգային, այդ թվում՝ ԳՐԵԿՈ-ի և ՄՈՆԻՎԱԼ-ի գործունեությունը), համապատասխան այլ շահագրգիռ կողմերի (հասարարական կազմակերպությունների, ՋԼՄ-երի) մասնակցության և պետության կողմից ձեռնարկվող միջոցառումների վերաբերյալ հարցերը:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-J-005-17 դասընթացի հետ համատեղ:

6. JC-G-004-17. Փաստարկում և հռետորաբանություն

Դասընթացն անհրաժեշտ է ապացուցման, հերքման, հիմնավորման, զրուցակիցների մոտ համոզմունքի ձևավորման, տպավորիչ ելույթի ու արդյունավետ բանավեճի տեխնոլոգիաների տիրապետման առումով:

Դասընթացը ներառում է փաստարկման գործընթացի բաղադրիչները, եղանակները, փաստարկման համակարգին ներկայացվող պահանջները, ավանդական և ժամանակակից հռետորաբանության զինանոցը, առավել հաճախ հանդիպող սխալները, բանավեճի ընթացքում կիրառվող կառուցողական և ապակառուցողական տեխնոլոգիաները և վերջիններիս չեզոքացման մեթոդաբանական սկզբունքները:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-G-024-17 դասընթացի հետ համատեղ:

7. JC-G-024-17. Դատական հոգեբանության և դատական հոգեբուժության հիմունքները

Դասընթացը պայմանավորված է դատական հոգեբանության և դատական հոգեբուժության ոլորտներում առկա խնդիրների և դրանց լուծումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու, ինչպես նաև դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ ձևավորելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

- դատական հոգեբանության և դատական հոգեբուժության ոլորտներին վերաբերող փորձաքննությունների նշանակման, կատարման կարգի և արդյունքների գնահատման առանձնահատկությունները,
- առանձին սուբյեկտների վերաբերյալ նշանակվող դատահոգեբանական և դատահոգեբուժական փորձաքննությունների նշանակման առանձնահատկությունները,
- համալիր դատահոգեբանական և դատահոգեբուժական փորձաքննությունների նշանակման առանձնահատկությունները և այլն:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-G-004-17 դասընթացների հետ համատեղ:

8. JC-C-001-17. ՀՀ պարտավորական իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է պարտավորական իրավունքի նոր իրավական դիրքորոշումները մատուցելու, տվյալ ոլորտում առկա հարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման համար:

Դասընթացը ներառում է պայմանագրային և քվազի-պայմանագրային (անհիմն հարստացման, առանց հանձնարարության, ի շահ ուրիշի գործողությունների) պարտավորությունների, արտապայմանագրային (դելիկտային), մասնավորապես ոչ նյութական վնասի հատուցման, քաղաքացու կյանքին, առողջությանը պատճառված վնասը հատուցելու ինստիտուտի առանձնահատկությունների, և քվազի-դելիկտային (աշխատողի պատճառած վնասի համար պատասխանատվության) պարտավորությունների ծագման, փոփոխման և դադարման հետ կապված իրավահարաբերություններից բխող հարցերը, ապահովագրական իրավահարաբերություններից բխող հիմնահարցերը, ինչպես նաև դրանց վերաբերյալ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները: Դասընթացը ներառում է նաև անձնական տվյալների պաշտպանության վերաբերյալ նոր իրավակարգավորումները:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-C-019-17 դասընթացի հետ համատեղ:

9. JC-C-003-17. ՀՀ կորպորատիվ իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է կորպորատիվ իրավունքում առկա հիմնահարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման համար:

Դասընթացը ներառում է կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների, կորպորատիվ իրավունքի սուբյեկտների, դրանց ստեղծման, վերակազմակերպման, լուծարման, գործունեության կազմակերպման, մասնակիցների իրավունքների և պարտականությունների, արժեթղթերի թողարկման և տեղաբաշխման, կորպորատիվ վեճերի և այլ հարցերի հետ կապված իրավահարաբերություններից բխող հիմնահարցերը, ինչպես նաև դրանց վերաբերյալ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

10. JC-C-004-17. ՀՀ սնանկության վարույթի արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է սնանկության վարույթում առկա հարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման համար:

Դասընթացը ներառում է սնանկության գործերի քննության կարգի և առանձնահատկությունների, սնանկ ճանաչելու հարցի լուծման, սնանկության վարույթի ընթացքում կայացվող դատական ակտերի, մորատորիումի, համարժեք պաշտպանության, ինչպես նաև սնանկ ճանաչված անձի և պարտատերերի իրավունքների պաշտպանության հետ կապված հարցերը, ինչպես նաև դրանց վերաբերյալ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

11. JC-C-005-17. ՀՀ մտավոր սեփականության իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է ապրանքային նշանի և մտավոր գործունեության արդյունքների իրավական կարգավորման և դրա պաշտպանության արդի հարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման համար:

Դասընթացը ներառում է ապրանքային նշանների, աշխարհագրական նշումների և ապրանքի ծագման տեղանունների նկատմամբ իրավունքների ծագման, իրավունքների իրացման, դրանց իրավական պաշտպանության, ապրանքային նշանների նկատմամբ իրավունքների խախտումների հետ կապված հարցերը, մտավոր գործունեության արդյունքների (գիտության, գրականության և արվեստի ստեղծագործություններ, կատարումներ, գյուտեր, օգտակար մոդելներ, արդյունաբերական նմուշներ) նկատմամբ գույքային և անձնական ոչ գույքային իրավունքների ծագման, դրանց իրացման և իրավական պաշտպանության ոլորտում ծագող հիմնահարցերը, ինչպես նաև դրանց վերաբերյալ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիաիավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

12. JC-C-011-17. Դատական ակտի մշակման հմտություններ

Դասընթացը պայմանավորված է դատական ակտերի կառուցվածքին և բովանդակությանը ներկայացվող պահանջների վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է դատական վարույթների ընթացքում դատարանի կողմից կայացվող դատական ակտերին ներկայացվող կառուցվածքային և բովանդակային պահանջների վերաբերյալ գործնական հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

13. JC-C-013-17. ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքը քաղաքացիական դատավարությունում

Դասընթացն անհրաժեշտ է Ունկնդիրներին ՄԻԵԴ նոր իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու և կարողություններ ձևավորելու համար:

Դասընթացը ներառում է Եվրոպական կոնվեցիայի 6-րդ հոդվածով երաշխավորված արդար դատաքննության իրավունքի պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ արդի նախադեպային իրավունքը և Հայաստանի Հանրապետության նկատմամբ դրա կիրառման հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-C-014-17 դասընթացի հետ համատեղ:

14. JC-C-014-17. ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքը սեփականության իրավունքի պաշտպանության ոլորտում

Դասընթացն անհրաժեշտ է Ունկնդիրներին ՄԻԵԴ նոր իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու և կարողություններ ձևավորելու համար:

Դասընթացը ներառում է Եվրոպական կոնվեցիայով երաշխավորված սեփականության իրավունքի, ինչպես նաև արդարացի բավարարման իրավունքի պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ արդի նախադեպային իրավունքը և Հայաստանի Հանրապետության նկատմամբ դրա կիրառման հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-C-013-17 դասընթացի հետ համատեղ:

15. JC-C-018-17. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության արդի հարցերը և դատական նիստի անցկացման հմտությունները

Դասընթացն անհրաժեշտ է քաղաքացիական դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հիմնահարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և դրանց կիրառման կարողությունների ձևավորման համար, ինչպես նաև քաղաքացիական դատավարությունում դատական նիստերի անցկացման վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է քաղաքացիական գործը դատաքննության նախապատրաստելու, ապացուցման, դատաքննության, ինչպես նաև հատուկ վարույթի գործերի քննության ընթացքում ծագող հիմնահարցերը, ինչպես նաև դրանց վերաբերյալ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները, գործի դատաքնության, առանձին տեսակի գործերի վարույթների անցկացման, միջնորդություններին արձագանքման հետ կապված գործնական հարցերը, հաշտարարության կարգով վեճերի լուծման առանձնահատկությունները, ինչպես նաև դատական ակտերի հարկադիր կատարման վարույթին առնչվող դատարանի քննության ենթակա հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է բանավոր եղանակով:

16. JC-C-019-17. ՀՀ սեփականության իրավունքի և ժառանգական իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է սեփականության իրավունքի ոլորտում առկա հիմնահարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման համար:

Դասընթացը ներառում է սեփականության իրավունքի ձեռքբերման, դադարման, ընդհանուր սեփականության, սեփականության իրավունքի պաշտպանության իրավահարաբերություններից բխող հարցերը, ըստ կտակի և ըստ օրենքի ժառանգության, ժառանգության ընդունման, դրա ձևակերպման, բաժանման, ժառանգությունից հրաժարման, ժառանգության պահպանման և կառավարման, ժառանգության հետ կապված ծախսերի հատուցման հարցերը, ինչպես նաև դրանց վերաբերյալ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-C-001-17 դասընթացի հետ համատեղ:

17. JC-C-020-17. ՀՀ աշխատանքային իրավունքի և ընտանեկան իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է աշխատանքային և ընտանեկան իրավունքում առկա հիմնահարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման համար:

Դասընթացը ներառում է աշխատանքային իրավահարաբերությունների ծագման, դադարման, աշխատանքային իրավահարաբերությունների կողմերի իրավունքների պաշտպանության, պատասխանատվության, աշխատանքային օրենսդրության պահպանման նկատմամբ հսկողության և վերահսկողության հարցերը, դրանց վերաբերյալ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները, ինչպես նաև ամուսնության կնքման և դադարման, ամուսինների անձնական ոչ գույքային և գույքային իրավունքների և պարտականությունների, երեխայի դաստիարակությանը ծնողների մասնակցության, ալիմենտային պարտավորությունների, ծնողների իրավունքների և պարտավորությունների, երեխայի իրավունքների, խնամակալության և հոգաբարձության մարմնի դերի և նշված ոլորտներում ՀՀ

դատական պրակտիկայում առկա հիմնահարցերը, ինչպես նաև դրանց վերաբերյալ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները:

Դասընթացը նախատեսված է քաղաքացիաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

18. JC-Q-001-17. ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը քրեական գործերով

Դասընթացն անհրաժեշտ է ՄԻԵԴ նոր իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքները և դրանց կիրառման հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է՝ քրեական իրավունքի և դատավարության ոլորտում Եվրոպական կոնվեցիայով երաշխավորված իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ արդի նախադեպային իրավունքը և ՀՀ նկատմամբ դրա կիրառման հարցերը, քրեական գործերի քննության ընդհանուր մեթոդաբանության, Կյանքի իրավունքին և խոշտանգումների և վատ վերաբերմունքի այլ ձևերի արգելքին առնչվող հարցերի, մինչդատական կալանքի, ինչպես նաև խոցելի տուժողների/վկաների և կասկածյալների/ մասնակցությամբ իրականացվող քննությունը, այդ թվում՝

- անձի ազատության և անձեռնմխելիության իրավունքը, մասնավորապես, Հայաստանի Հանրապետության դեմ վերջին ժամանակաշրջանում կայացված որոշումների լույսի ներքո,
- մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքը, մասնավորապես, առանձին քննչական գործողություններ կատարելիս՝ դեպքի վայրում զննություն, բնակարանում խուզարկություն կատարելիս, անձնական խուզարկության և այլ գործողություններ կատարելիս ՄԻԵԿ-ի 3-րդ և 8-րդ հոդվածների պահանջների պահպանման լույսի ներքո,
- արդար դատաքննության իրավունքների պաշտպանության, անթույլատրելի ապացույցների օգտագործման արգելքը, այդ թվում՝ հակընդդեմ հարցման իրավունքի ապահովման հարցի կապակցությամբ Հայաստանի Հանրապետության դեմ վերջին ժամանակաշրջանում կայացված որոշումների լույսի ներքո:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

Դասընթացը նախատեսված է քրեաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-Q-003-17 դասընթացի հետ համատեղ:

19. JC-Q-002-17. ՀՀ քրեական իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է քրեական իրավունքի ոլորտում իրականացված և իրականացվող բարեփոխումների, վիճահարույց հարցերի շուրջ ՀՀ սահմանադրական դատարանի և ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու, ինչպես նաև դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ ձևավորելու համար:

Դասընթացը ներառում է՝

- քրեական նոր օրենսգրքի նախագծի հիմնադրույթները,

- քրեաիրավական ինստիտուտների, այդ թվում՝ պատժողական քաղաքականության զարգացման միտումները և հեռանկարները,
- ՀՀ քրեական օրենսգրքում կատարված լրացումներով նոր հանցակազմերի որակման հիմնախնդիրները (ՀՀ քրեական օրենսգրքի 154^1, 154^8, 215^1, 215^1, 235^1, 243^1-րդ և այլ հոդվածներ),
- հանցավոր արարքների ճշգրիտ որակման հիմնահարցերը (մասնավորապես՝ մարդու կյանքի և առողջության, սեռական ազատության և անձեռնմխելիության, այդ թվում՝ անչափահասների դեմ ուղղված հանցագործությունների, թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության, սեփականության դեմ և կոռուպցիոն հանցագործությունների և այլն) և դրանց լուծման ոլորտում օրենսդրական և իրավակիրառ փորձը,
- ՀՀ ստանձնած միջազգային պարտավորությունների բովանդակությունը (այդ թվում՝ Միավորված ազգերի կազմակերպության Մարդու իրավունքների վերաբերյալ հիմնական պայմանագրերը, դրանց կիրառման առանձնահատկությունները, ինչպես նաև <<Քաղաքական և քաղաքացիական իրավունքների մասին>> միջազգային դաշնագրում ամրագրված իրավունքները, ինչպես նաև դրանց ներպետական օրենսդրությունում կիրառելիության և Կամընտիր արձանագրությամբ հասանելի դարձած ընթացակարգերի հարցերը):

Դասընթացը նախատեսված է քրեաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

20. JC-Q-003-17. ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցերը

Դասընթացը անհրաժեշտ է քրեական դատավարության ոլորտում նոր իրավական զարգացումները մատուցելու, վիճահարույց հարցերի շուրջ ՀՀ սահմանադրական դատարանի և ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումների, ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծում սահմանված իրավակարգավորումների էության և տրամաբանության վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու, ինչպես նաև դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ ձևավորելու համար:

Դասընթացը ներառում է ՀՀ քրեական դատավարության առանձին ինստիտուտների վերաբերյալ ՀՀ սահմանադրական դատարանի և ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները և դրանց կիրառման հիմնահարցերը: Դասընթացը ներառում է նաև ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծի բնութագրին, քրեական դատավարության սկզբունքների նոր համակարգին, քրեական դատավարության նոր հասկացութային ապարատին, հանրային և մասնավոր շահերի հավասարակշռված պաշտպանության նոր կառուցակարգերին վերաբերող հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քրեաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-Q-001-17 դասընթացի հետ համատեղ:

21. JC-Q-004-17. Դատական քննության անցկացման հմտությունները քրեական դատավարությունում

Դասընթացը պայմանավորված է քրեական դատավարությունում դատական քննության անցկացման հմտությունների վերաբերյալ Ունկնդիրների ելակետային գիտելիքների ծավալն ընդլայնելու և դրանք պատշաճ կենսագործելու կարողություններ ու հմտություններ ձևավորելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

- դատարանի կողմից քրեական գործը վարույթ ընդունելու, գործը դատական քննության նախապատրաստելիս ընդունվող որոշումների և դատական նիստի նախապատրաստական մասում ծագող գործնական հարցերը,

- դատաքննության անցկացման ձևին, այդ թվում՝ դատական նիստի ընթացակարգի պահպանմանը, հարցաքննությունների կատարմանը, ապացույցների հետազոտմանը, միջնորդություններին արձագանքմանը, ինչպես նաև դատավճռի կայացմանը վերաբերող գործնական հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քրեաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է բանավոր եղանակով:

22. JC-Q-012-17. Դատական ակտի մշակման հմտություններ

Դասընթացը պայմանավորված է դատական ակտերի կառուցվածքին և բովանդակությանը ներկայացվող պահանջների վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է դատական վարույթների ընթացքում դատարանի կողմից կայացվող դատական ակտերին ներկայացվող կառուցվածքային և բովանդակային պահանջների վերաբերյալ գործնական հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քրեաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

23. JC-Q-013-17. Պատժի նշանակման արդի հարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում

Դասընթացը պայմանավորված է պատժողական քաղաքականության հիմնահարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է ՀՀ քրեական օրենսդրությամբ նախատեսված պատժի տեսակների և պատժի նշանակման հիմնահարցերի, այդ թվում՝ պատժի նշանակման հարցում քրեադատավարական նորմերի ազդեցության (պատժատեսակի, պատժաչափի, պատժից ազատելու, պայմանականորեն այն չկիրառելու, հետաձգելու, մեղմ կամ խիստ պատիժ նշանակալու չափորոշիչների) վերաբերյալ հիմնահարցերը:

Բացի այդ, դասընթացը ներառում է պատժի կատարման ընթացքում ՀՀ քրեակատարողական օրենսգրքի կիրառման հիմնախնդիրները, այդ թվում՝ պրոբացիայի ինստիտուտի կիրառման հիմնախնդիրները:

Դասընթացը նախատեսված է քրեաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

24. JC-Q-030-17. Կիբերհանցագործությունների դեմ պայքարի արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է <<Կիբերհանցագործությունների մասին>> ԵԽ Կոնվենցիայի կիրառման, նշված բնույթի հանցագործությունների որակման և քննության առանձնահատկությունների վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է <<Կիբերհանցագործությունների մասին>> ԵԽ Կոնվենցիայով նախատեսված քրեական հանցագործությունների վերաբերյալ նորմերի իմպլեմենտացիայի խնդիրները ՀՀ քրեական օրենսգրքում, նշված Կոնվենցիայի հիման վրա ստեղծված կոմիտեի (T-CY)՝ արարքների որակման հետ կապված բանաձևերը, ՀՀ քրեական օրենսգրքով նախատեսված արարքների որակման հիմնախնդիրները, էլեկտրոնային ապացույցների հետ աշխատելու քրեադատավարական առանձնահատկությունները և նշված բնույթի հանցագործություններով միջազգային փոխօգնության հիմնախնդիրները:

Դասընթացը նախատեսված է քրեաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

25. JC-Q-031-17. Կիրառական քրեաբանության արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է քրեաբանության հարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է հանցավորություն ծնող պատճառների ու պայմանների, հանցագործությունների կանխարգելմանն ուղղված կոնկրետ միջոցառումների վերաբերյալ հիմնահարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քրեաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

26. JC-Q-032-17. Մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողության արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողության ոլորտին վերաբերող իրավակարգավորումների վերաբերյալ գիտելիքների հաղորդման և դրանք կենսագործելու կարողությունների ու հմտությունների կատարելագործման համար:

Դասընթացը ներառում է՝

- խափանման միջոց կալանքի կիրառման և ժամկետի երկարացման պայմանները և հիմքերը,
- կալանավորման հարցի դատական քննության գործնական հարցերը,
- մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողության գործնական հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քրեաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

27. JC-Q-045-17. Խոցելի անձանց մասնակցությամբ վարույթի առանձնահատկությունները

Դասընթացը պայմանավորված է խոցելի անձանց (անչափահասներ, բռնության ենթարկված կանանց, հաշմանդամներ և այլն) մասնակցությամբ վարույթի առանձնահատկությունների վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է խոցելի անձանց նկատմամբ (կասկածյալ, մեղադրյալ) և նրանց մասնակցությամբ (վկա, տուժող) իրականացվող մինչդատական և դատական վարույթների անցկացման առանձնահատկությունների վերաբերյալ հիմնահարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է քրեահրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

28. JC-A-001-17. ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը վարչական գործերով

Դասընթացն անհրաժեշտ է ՄԻԵԴ նոր իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու և կարողությունների ձևավորման համար:

Դասընթացը ներառում է վարչական մարմինների կողմից իրականացվող վարչարարության արդյունքում Եվրոպական կոնվեցիայով երաշխավորված իրավունքների (այդ թվում՝ արտահայտվելու ազատության իրավունքի, սեփականության իրավունքի) խախտումների, ինչպես նաև արդար դատաքննության իրավունքի պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ արդի նախադեպային իրավունքը և ՀՀ նկատմամբ դրա կիրառման հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է վարչահրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-A-002-17 դասընթացի հետ համատեղ:

29. JC-A-002-17. ՀՀ վարչական դատավարության արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է նոր վարչական դատավարության օրենսգրքի ընդունմամբ պայմանավորված դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և դրանց կիրառման կարողությունների ձևավորման համար:

Դասընթացը ներառում է գործի դատաքննության նախապատրաստման, դատաքննության, ապացուցման, հայցի ապահովման, վերաքննիչ և վճռաբեկ վարույթների, հատուկ վարույթի գործերի քննության ընթացքում ծագող հարցերը, ինչպես նաև հաշտարարության կարգով վեճերի լուծման առանձնահատկությունները:

Դասընթացը նախատեսված է վարչահրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-A-001-17 դասընթացի հետ համատեղ:

30. JC-A-003-17. ՀՀ վարչական վարույթի արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է վարչական վարույթում առկա արդի հարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման համար:

Դասընթացը ներառում է վարչական ակտի պարտադիր հատկանիշների, վարչական վարույթի մասնակիցների իրավունքների պաշտպանության, վարչական ակտերի դատական բողոքարկման, դատարանի կողմից դրանց իրավաչափության գնահատման, վարչական վարույթի և հատուկ նորմերի հարաբերակցության հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է վարչաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

31. JC-A-004-17. ՀՀ հարկային մարմինների քննությանը ենթակա իրավախախտումների արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է հարկային մարմինների քննությանը ենթակա իրավախախտումների վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման համար:

Դասընթացը ներառում է «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքով, պետական հարկերին փոխարինող շրջանառության հարկերի, հաստատագրված վճարների և արտոնագրային վճարների ոլորտը կարգավորող, ինչպես նաև այլ իրավական ակտերով նախատեսված իրավախախտումների վերաբերյալ հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է վարչաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

32. JC-A-005-17. Ստուգումների և ուսումնասիրությունների կազմակերպման և անցկացման արդի հարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում

Դասընթացն անհրաժեշտ է ստուգումների և ուսումնասիրությունների կազմակերպման և անցկացման հարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման համար:

Դասընթացը ներառում է ստուգումների և ուսումնասիրությունների անցկացման կարգի, ստուգման ժամկետների, ստուգման արդյունքների ամփոփման, վերստուգումների, ստուգման վարույթում տնտեսվարող սուբյեկտների և ստուգումն իրականացնող անձանց իրավունքների և պարտականությունների վերաբերյալ հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է վարչաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-A-007-17 դասընթացի հետ համատեղ:

33. JC-A-006-17. Դատական ակտերի հարկադիր կատարման վարույթի արդի հարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատական ակտերի հարկադիր կատարման վարույթում առկա հարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման համար:

Դասընթացը ներառում է կատարողական վարույթին մասնակցող անձանց իրավունքների պաշտպանության, կատարողական գործողությունների ընթացքում հարկադիր կատարողի կայացրած որոշումների դատական բողոքարկման, դատարանի կողմից դրանց իրավաչափության գնահատման, դատական ակտերի կատարման և Եվրոպական կոնվենցիայով երաշխավորված արդար դատաքննության իրավունքի հարաբերակցության հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է վարչաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով:

34. JC-A-007-17. ՀՀ մաքսային իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է մաքսային իրավունքի ոլորտում առկա հարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման համար:

Դասընթացը ներառում է մաքսային իրավախախտումների, մաքսային սահմանով ապրանքների և տրանսպորտային միջոցների տեղափոխման, դրանց մաքսային արժեքի որոշման, մաքսային ռեժիմների, մաքսային միջնորդական գործունեության, ինչպես նաև հայտարարագրման հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է վարչաիրավական մասնագիտացման Ունկնդիրների մասնագիտական պատրաստման համար:

Գնահատումն իրականացվում է գրավոր եղանակով՝ JC-A-005-17 դասընթացի հետ համատեղ:

35. JC-C-011-17. Դատական ակտի մշակման հմտություններ

Առարկայական կուրսի համառոտ նկարագիրը տես 12-րդ կետի ներքո:

36. JC-C-005-17. ՀՀ մտավոր սեփականության իրավունքի արդի հարցերը

Առարկայական կուրսի համառոտ նկարագիրը տես 11-րդ կետի ներքո: